

gerar. Låt oss istället satsa på moderna skolor, små klasser och välutbildade lärare, reformer som skulle förbättra elevernas prestationer." NEA menar att deras förslag kostar betydligt mindre än en skolpeng.

George W Bush är i flera avseenden inte den konservativa politiker som många amerikaner förväntat sig. En sådan skall, menar vissa, inte arbeta för att förbättra den offentliga utbildningen. Detta har under lång tid varit förbehållet demokrater. Som republikan har Bush dock en från demokraterna avvikande syn på hur problemen ska lösas: "Frustrationen över den offentliga skolan leder lätt till att politikerna i Washington tar över rodret... eller att man skrotar den offentliga skolan", förklarar han och tillägger att ingendera är vettiga vägar att gå. "Vissa menar att det inte är rättvist att tvinga missgynnade elever att leva upp till höga krav. Men jag menar att det är diskriminerande att inte göra det – en vadderad trångsynthet som följer av låga krav."

Som guvernör i Texas står Bush bakom den största ekonomiska satsningen någonsin på offentlig utbildning. Det är till stor del frågan om en omfördelning av pengar inom gällande ekonomiska ramar – inklusive ett stort budgetöverskott – som nu bl.a. satsas på skolan och sänkt fastighetsskatt.

AVSKAFFAR LAGAR OCH REGLER

Fastställda krav på elever och skolor är A och O i Bushs skolpolitik. Krav på att eleverna skall kunna bemästra engelska, matematik, naturvetenskap och historia/geografi/samhällskunskap (social studies), har fastställts på delstatsnivå. Samtidigt har 200 lagar och regler avskaffats för att ge de lokala skoldistriktens större frihet att verka inom angivna ramar. På nationell nivå föreslår Bush förändringar i det sk Head-start-programmet, som med federala medel betalar förskola för fler än 800 000 fattiga barn. Ansvaret för programmet flyttas från social- till utbildningsdepartementet. Head-start skall på så sätt bli mer utbildningsinriktat och mindre en fråga om barnpassning.

Det råder ingen tvekan om att många av de hundratals federala utbildningsprogrammen är ineffektiva. Var och en som har sett hur mycket tid som går åt till att fylla i papper för att bevisa att specifika krav uppfylls, kan vittna om detta. Enligt beräkningar från Bushs kampanjledning stjäls det 50 miljoner arbetstimmar varje år – vilket motsvarar 25 000 heltidsanställda – för att sköta den byråkrati som dessa program medför. Här kastar han ett saftigt ben till den konservativa falangen inom det republikanska partiet: regeringen och politikerna i Washington skall inte lägga sig i allt

för mycket vad man gör på delstats- och lokalnivå. "Den federala regeringen... måste vara klok nog att ge mer makt och frihet till delstaterna och lokala skoldistrikt, och samtidigt vara stark nog att i gengäld kräva bevis på prestation", förklarade Bush i september.

Bush är en pragmatiker som har lärt sig arbeta över partigränserna, vilket är populärt i tider av partipolitikerförakt. "Lär sig eleverna även engelska i en fungerande tvåspråkig undervisning, bör vi stödja denna", förklarar Bush stick i stäv med att man efter lång och hetsig debatt har avskaffat tvåspråkig undervisning i Kalifornien, ett steg som applåderades av många republikaner. "Viktigt är inte hur man når ett mål, utan de gemensamma kraven och målen i sig. Kraven innebär att man ska kunna läsa och skriva på engelska. Målet är att detta leder fram till att alla elever har samma möjligheter", säger George W Bush som menar sig stå för konservatism med medkänsla (compassionate conservatism). "Det är konservativt att ställa krav på utbildningen, att kräva baskunskaper och lokal kontroll över skolan. Medkänsla innebär att man försäkras sig om att inte ett enda barn blir på efterkälken."

Elisabeth Precht (eprecht@austin.rr.com) är frilansjournalist i Texas.

Statlig teknikfetischism

av Martin Borgs

DEN SATSNING på statligt bredband som aviserats av Björn Rosengren har mött stark kritik. Det är inte konstigt. De monument som statliga ingenjörer försökt bygga på senare tid ligger alla i ruiner. I epicentrum finns Teracom – ett okänt

statligt företag. Under regeringens överinseende har företaget förorsakat två av 90-talets största fiaskon – satsningarna på marksänd digital TV och digital radio. Dess ingenjörer har tillåtit bränna statliga miljarder för att tillfredsställa sin egen teknikfetischism.

Satsningen på marksänd digital-

TV har plågats av ständiga förse- ningar. När sändningarna till sist startade den 1 april i år (om än kraftigt decimerade) var dock optimismen stor. Enligt prognoserna skulle 10.000 markboxar säljas varje månad. På Teracoms hemsida svarar företaget på frågan om hur många svenskar som hittills skaffat marksänd digital tv: "Vi kan inte ge några siffror över hur många boxar som har sålts (det vet bara de som tillverkar boxarna). Men första leveransen av Nokias markboxar sålde

slut direkt, och nu är efterfrågan större än vad Nokia kan leverera. Det tyder på att intresset för marksänd digital-TV är stort.”

I augusti meddelade dock Nokia att de slutar tillverka markboxar, eftersom intresset varit så lågt. ”Vi har analyserat statusen vad gäller det digitala marknätet i Sverige. Vi lägger inga stora resurser på att utveckla mjukvara till något som det inte finns en kommersiell marknad för” sade Nokias marknadsdirektör Mikael Färsjö.

RIDÅ

Nokias avhopp ledde till att Teracom genom sitt dotterbolag Boxer tecknade en order på 100.000 boxar, för att säkerställa att Nokia återupptar produktionen. Dessa skall sedan säljas eller hyras ut till konsumenter med varierande grad av subvention.

Teracom uppger att investeringskostnaden för utbyggnaden av det digitala marknätet för TV är 250–300 miljoner kronor per nät. Tre nät är redan byggda och ett fjärde byggs just nu. Ofattbara en miljard kronor har hittills plöjts ned i någonting TV-tittarna är ointresserade av. Hur få tittare man har vill inte Teracom berätta, men klart är att endast 350 (!!!) hushåll skaffade abonnemang under de första fem månaderna, trots miljonsatsningar på marknadsföring.

TV-bolagen är lika ointresserade som tittarna. Trots hot om avtalsbrott har vare sig TV3, TV4 och Kanal 5 startat sina sändningar. Inte heller ”spjutspetskanalerna” Cell DTV eller Kunskaps-TV har börjat sända. Och eftersom antalet tittare i det digitala marknätet är så få sänds SVT24 – som skulle bli marknätets

unika flaggskepp – både via kabel-TV-näten och som utfyllnad i SVT:s ordinarie kanaler.

Framtidsfabrikens VD Jonas Birgersson har sagt att ”det svenska statliga digital-TV-nätet är den dum-

Det svenska statliga digital-TV-nätet är den dummaste satsningen i Sveriges historia, och då inkluderar jag 30-åriga kriget.

maste satsningen i Sveriges historia, och då inkluderar jag 30-åriga kriget.” Det vore lätt att hålla med honom, om det inte vore för satsningen på digital radio, DAB.

Om marksänd digital TV präglas av ständiga förseningar är det precis tvärtom med digital radio. Teracom började sända digital radio redan 1995 och idag kan omkring 85 procent av svenska folket lyssna till sändningarna.

GENOMBROTT 2003

För fyra år efter sändningsstarten finns fortfarande inga digitala radioapparater för hemmet att köpa i handeln. Det enda som finns är digitala bilradiomottagare, vilka precis börjat säljas. Försäljningen är dock lägre än den av grammofonspelare för vinylskivor. Uppskattningsvis har 1.000 människor köpt en mottagare för att kunna lyssna på digital radio.

Teracom har helt enkelt låtit ettor och nollor rinna ur de digitala kranarna under fyra år, utan att någon haft möjlighet att ta emot dem. Görs ingenting kommer läckaget att fortsätta. En av tillverkarna av digitala radioapparater bedömer att genombrottet för digital radio kommer först år 2003, det vill säga nästan ett decennium efter det att Teracom påbörjade de svenska sändningarna.

Teracom agerar som strutsar inför de återkommande misslyckandena. I en artikel i Teracoms kundtidning med rubriken ”Avtal i massor” skryter Lennart Ivarsson, VD

för dotterbolaget Senda AB, med att 90 procent av radio- och TV-försäljarna tecknat avtal med Senda. Att samma försäljare knappt sålt några abonnemang alls förbigår han helt med tystnad.

Teracom saknar helt marknadstänkande. Ledningen bryr sig uppenbarligen inte ett dyft om att det inte finns något intresse från konsumenterna. Huvudsaken verkar vara att tekniken finns på plats, så att ingenjörerna har något att skryta med på internationella mässor.

DAGS ATT GRANSKA

Om Teracom varit ett vanligt företag vore det lätt att föreställa sig vad hårdhudade finansanalytiker hade sagt. Men eftersom företaget är helägt av staten och styrt av Kulturdepartementet riskerar inte Teracom att utsättas för någon sådan kontrollmakt.

Att regeringen skall ingripa är inte troligt. Socialdemokraternas strävan efter politisk kontroll över medierna är i själva verket huvudförklaringen till Teracoms fiaskon. Motivet bakom de enorma investeringarna är regeringens strävan att hinna före de privata företagens satsningar på sändningar via exempelvis kabel-tv-nät och satelliter, så att staten får kontroll även över det digitala medielandskapet.

Det finns dock andra granskningsorgan vilka borde granska Teracom omgående. Riksdagens revisorer, Riksrevisionsverket och Statskontoret har alla som uppgift att granska statliga verksamheter utifrån krav på att medborgarnas pengar används på ett effektivt sätt.

Det brådskar. Annars hotar Rosengrens satsning på ”Bredband 2000” att stå i en klass för sig på Richter-skalan.

Martin Borgs (mborgs@hilland-knowlton.se) är PR-konsult på Hill & Knowlton.